30/09/2019

Προς 6 εκατ. ευρώ δημοπρατήθηκε η “Χλεύη στον Χριστό”

/ Παιδεία και Πολιτισμός

Όπως συχνά συμβαίνει σε τέτοιες περιπτώσεις, ο πίνακας, ο οποίος από πάππου προς πάππον κρέμεται πάνω από το τζάκι του σπιτιού, αποδεικνύεται πως είναι αμύθητης αξίας και ανήκει σε έναν από τους μεγαλύτερους δημιουργούς στην ιστορία της τέχνης. Αυτό συνέβη και στην περίπτωση μίας ηλικιωμένης Γαλλίδας, καθώς το έργο που κληρονόμησε και δεν αξιολογούσε βγήκε από τον χρωστήρα του προ-αναγγενησιακού «δασκάλου» Τσένι ντι Πέπο, γνωστότερου ως Τσιμαμπούε (Cimabue) και δημοπρατήθηκε στις 27 Οκτωβρίου, με την αξία του να εκτιμάτο στα 4 με 6 εκατ. ευρώ!

Ο πίνακας προς δημοπράτηση είναι «Η χλεύη στον Χριστό», ή «Ο Χριστός χλευαζόμενος» και σύμφωνα με το BBC, οι ειδικοί δεν αμφισβητούν στο παραμικρό την πατρότητά του. Την αληθινή ταυτότητα της ανυπόγραφης τέμπερας, εκτελεσμένης πάνω σε ξύλινο πινάκιο από λεύκα, ανακάλυψε τον Ιούνιο η ειδική στις δημοπρασίες Φιλομέν Βολφ κατά την εκκαθάριση μίας κατοικίας στην Κομπιάνη, βόρεια του Παρισιού. «Ο πίνακας πάντοτε θεωρείτο ιδιαίτερο κομμάτι για την οικογένεια, όμως πίστευαν πως επρόκειτο για μία εικόνα», τόνισε η Βολφ. «Είμαι τόσο τυχερή. Βρίσκομαι στην αρχή της σταδιοδρομίας μου, όμως μπορεί να

χρειαστεί να περιμένεις μία ολόκληρη ζωή για να κάνεις μία τέτοια ανακάλυψη!», πρόσθεσε.

Όπως αναφέρει στο The Art Magazine ο ειδικός στους κλασσικούς καλλιτέχνες Ερίκ Τουρκέν, ο οποίος θα επιμεληθεί την πώληση του έργου στον γαλλικό οίκο δημοπρασιών Actéon, ο πίνακας αποτελεί τμήμα ενός τριπτύχου, με τα άλλα δύο μέρη του «Τη μαστίγωση του Χριστού» και την «Παρθένο με βρέφος και δύο Αγγέλους» να βρίσκονται σήμερα στην Πινακοθήκη Φρικ και την Εθνική Πινακοθήκη του Λονδίνου, αντίστοιχα.

Πώς, όμως, είναι βέβαιος ο Τουρκέν ότι το έργο ανήκει σε αυτό το τρίπτυχο; Όπως σημειώνει στο ίδιο περιοδικό, «απλώς ακολουθήστε τις τρύπες που έχουν ανοίξει τα σκουλήκια», αναφερόμενος στα ίχνη που άφησαν αυτά στο ξύλο πριν χωριστούν τα τρία κινητά στοιχεία του τριπτύχου. «Είναι το ίδιο ξύλινο πινάκιο από λεύκα», συμπληρώνει για το είδος του ξύλου που χρησιμοποιήθηκε για τον πίνακα.

Ο Τσιμαμπούε έζησε τον 13ο αιώνα και είναι από τους πρώτους δημιουργούς που η φήμη του για την αναπαραστατική ικανότητά του ξεπέρασε τα όρια της ανωνυμίας των απλών ζωγράφων του Μεσαίωνα. Δάσκαλος και για κάποιον καιρό σύγχρονος του αξεπέραστου Τζιότο, ο Τσιμαμπούε έγινε ιδιαίτερα γνωστός για το πώς ενέταξε τις βυζαντινές επιρροές στο έργο του, εξελίσσοντάς τες στο ύφος που προετοίμασε το κίνημα, το οποίο ονομάστηκε Αναγέννηση.

Μολαταύτα, όπως συνηθέστερα συμβαίνει, ο μαθητής ξεπέρασε τον δάσκαλο. Ο Δάντης στη «Θεία Κωμωδία» τού υπενθυμίζει πώς το όνομα του Τσιμαμπούε περιέπεσε στη λήθη μπροστά στη λάμψη και τη ζωντάνια των παραστάσεων του Τζιότο: «Ω ματαιοδοξία στους ανθρώπους! /πόσο λίγο το πράσινο διαρκεί στις κορυφές σου/ άμα δε συνοδεύεται από μεγάλους τρόπους./ Ο Τσιμαμπούε πίστεψε πως στη ζωγραφική /κατείχε τα πρωτεία, όμως ο Τζιότο του πήρε τη φωνή/ κι η φήμη του παρέμεινε σβηστή».

Πρόκειται για την πρώτη φορά που πίνακας του Τσιμαμπούε δημοπρατείται στη σύγχρονη Ιστορία. Η «Παρθένος», που σήμερα ανήκει στην Εθνική Πινακοθήκη του Λονδίνου, επρόκειτο να δημοπρατηθεί στους Sotheby’s το 2000, όμως τελικά παραχωρήθηκε στο Βρετανικό Μουσείο στο πλαίσιο της νομοθεσίας «έργο-αντί-φόρου».

Η τεχνική ανάλυση ανέδειξε πως τα μόνα στοιχεία που μπορούν να αποδοθούν σε νεότερη παρέμβαση στον πίνακα είναι τα μάτια του Χριστού, μία μπούκλα από τα μαλλιά του και το ραβδί, με το οποίο κάποιος τον χτυπάει στο κεφάλι.

Πηγή: ΑΠΕ/ΜΠΕ, The Art News, The Guardian, bbc.com, Artsy Magazine